
Kliinisen neurofysiologian tutkimukset unihäiriöiden diagnostiikassa

Tutkittaessa potilasta, joka valittaa päiväaikaista väsymystä tai voimakasta kuorsausta, on kliinisen kuvan perusteella syytä valita mahdollisimman tarkoituksenmukaiset jatkotutkimukset. Tällä hetkellä unihäiriöpotilaiden hoitoa koordinoi unihäiriötyöryhmä, johon kuuluu neurologian, sisätautien, korva-, nenä- ja kurkkutautien, kliinisen neurofysiologian, psykiatrian, suukirurgian ja keuhkosairauksien erikoislääkärit. Epäselvissä tapauksissa tutkimusten suhteen voi konsultoida kliinisen neurofysiologian osastoa.

- Epäiltäessä uniapneasyndroomaa on yöpolygrafia ensisijainen tutkimus, sillä voidaan lisäksi tutkia yöllistä liikehäiriötä (PLM). Tyksin keuhkoklinikalla tehtävä yöpolygrafia voidaan tehdä osastolla, missä voidaan rekisteröidä hengitysilman virtausta ja hengitysliikkeitä, vartalon ja raajojen liikkeitä, EKG:ta, veren happikylläisyyttä ja uloshengityksen hiilidioksidipitoisuutta, kuorsausta ja nukkujan asentoa. Keuhkoklinikalla osastolla tehtävässä yöpolygrafiassa on myös transkutaaninen hiilidioksidimittaus. Lisäksi kliinisen neurofysiologian osastolla ja hyvinvointialueen sairaaloissa suoritetaan ambulatorisia yöpolygrafiaturkimuksia laitteistolla, jolla rekisteröidään samoja muuttujia kuin yllä EKG:ta ja hiilidioksidipitoisuutta lukuun ottamatta.
- Narkolepsiaa epäiltäessä tai hypersomnian objektiivisessa arvioinnissa on univivettutkimus (MSLT), jota edeltää EEG:n sisältävä unipolygrafia (PSG), tarkoituksenmukaisin tutkimus. Yleensä, jos narkolepsia ei anamnestisesti ole kiistaton, on aluksi syytä pois sulkea pois muut hypersomniaa aiheuttavat orgaaniset syyt (mm. uniapnea).
- Ammattikuljettajien tai muiden työssään erityistä vireyden ylläpitokykyä tarvitsevien henkilöiden päiväsaikaisen vireystilan selvittämiseksi tai esim. narkolepsiapotilaiden ajokortin saamisen mahdollisuuksien arvioimiseksi on tarkoituksenmukaista tehdä hereilläpysymistutkimus (MWT).
- PSG:tä voidaan käyttää itsenäisenä tutkimuksena sellaisten vaikeiden unihäiriöiden selvittelyissä, joiden syy ei selviä laajan kliinisen tutkimuksen ja yöpolygrafian avulla ja joissa epäillään unen rakenteen häiriintymistä.

- Lasten yöllisten hengityshäiriöiden diagnostiikkaan voidaan ko-operaatiokyvyn mukaan käyttää ambulatorista yöpolygrafiaa, pienempien lasten unenaikaisten hengityshäiriöiden sekä kaikenikäisten lasten unenaikaisten erityishäiriöiden tutkimiseen voidaan käyttää PSG:tä.
- Mikäli potilaalla on syytä epäillä vuorokausirytmien häiriintymistä, ensisijainen tutkimus on kahden viikon kestoisen aktigrafia.

Unihäiriöiden hoidon ohjeet ammattilaiselle löytyvät kansallisen [Uni-ja-hengityskeskusten sivuilta](#).

[Kliinisen neurofysiologian ajantasaiset potilasohjeet](#) löytyvät hoito-ohjeet.fi –sivustolta.

Ohje tarkistettu 4/2024, Kliininen neurofysiologia.